

JAARVERSLAG 2019

www.tumba.nl

kenniscentrum
discriminatie
en diversiteit

Missie en visie

Tûmba is hét kenniscentrum discriminatie en diversiteit in Fryslân. Wij staan zichtbaar middenin de provincie, open voor nieuwe ontwikkelingen en visies, maar stevig geworteld in de Friese samenleving. Tûmba zoekt verbinding en dialoog. Vanuit wederzijds respect, want respect voor jezelf houdt ook respect voor de ander in.

Tûmba voert namens de Friese gemeenten de wettelijke taak Antidiscriminatievoorzieningen uit. Wij registreren en behandelen discriminatieklachten vanuit ons principe dat iedereen erbij hoort. De wens van de melder is de basis. We streven naar de meest duurzame oplossing voor alle partijen en proberen hierin daadwerkelijk bruggen te bouwen.

Tûmba zoekt, vanuit haar positie in en haar rol binnen de provincie, naar verbinding. Wij zijn er voor alle inwoners van Fryslân, ongeacht 'leauwe, libbensoertsjûging, politike oertsjûging, ras, geslacht of op hokker grûn dan ek', zoals de tekst in het Provinciehuis het zo mooi verwoordt. Wij streven naar een kleurrijke provincie, een 'iepen mienskip', waarin iedereen erbij hoort en gelijkwaardig is (#jijhoorterbij). Dat doen we niet met een opgeheven vinger. Het gaat er niet om dat mensen kleur bekennen,

Tûmba is kenniscentrum voor discriminatiezaken, diversiteit en gelijkheid. Tûmba biedt gratis advies en sociaal-juridische hulp wanneer je discriminatie meemaakt. Ook bieden we een groot aanbod voor onderwijs en professionals. Bijvoorbeeld over vooroordelen, pesten, racisme, gender, migratie en vluchtelingen. Het gaat daarbij om ontmoeting en het delen van ervaringen. Theater, beeldende kunst en filosofie kunnen onderdeel zijn van ons aanbod. Tûmba voert in opdracht van gemeenten de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit.

maar dat mensen zelf hun leven en omgeving inkleuren. Tûmba geeft ze de kleurpotloden om dit mogelijk maken. We zijn er omdat we in Fryslân prettig en eerlijk met elkaar willen samenleven.

In 2019 hebben we een nieuwe medewerker Ajla Jegic mogen verwelkomen. Ajla nam de taken van Anne van der Vinne, die met zwangerschapsverlof ging. ▶

Kerntaken

- Discriminatie Meldpunt Fryslân meldpunt voor advies en ondersteuning voor alle burgers van Fryslân
- Monitoren van discriminatie in Fryslân in verband met onderzoek en beleid
- Provinciaal kenniscentrum voor discriminatiezaken en diversiteit
- Preventie en educatie; trainingen voor jongeren en professionals
- Projectontwikkeling gericht op een koppeling tussen diversiteit, maatschappelijk engagement, cultuur (kunst)
- Landelijke en Europese kennisontwikkeling met partnerorganisaties en overheid

Deelthema's

- Vluchtelingen
- Moslimdiscriminatie
- LHBTIQ+ (homo-transgender-emancipatie)
- Antisemitisme
- Discriminatie op grond van huidskleur en afkomst
- Gender
- Toegankelijkheid in verband met fysieke beperkingen
- Arbeidsmarkt en discriminatie (inclusief gelijke toegang tot stageplaatsen)
- Sociale veiligheid in onderwijs, buurt & wijk en sport

Jaarlijks publiceert Tûmba de *Monitor Discriminatie* waarin de cijfers over discriminatiemeldingen toegelicht worden. Ook worden de gegevens van Tûmba opgenomen in landelijke en internationale onderzoeks- en beleidsrapportages. Landelijke samenwerking is van belang voor kennisontwikkeling, kwaliteit en uniforme werkwijzen. Een stagiaire deed in 2019 onderzoek naar transitie op de arbeidsmarkt.

Samenwerking

De samenwerking met scholen is intensief en richt zich op het bevorderen van een sociaal veilig klimaat. Ontmoeting en kennis staan centraal. Ieders inbreng is van belang. Ook als jongeren intolerant zijn of vragen stellen bij migratie willen we die meningen horen, want 'de wereld wordt pas menselijk als ze onderwerp van gesprek is' (Hannah Arendt). De workshops *Wie van de Drie*, *The Class of All Together* en *De Gitaar van Ali* blijven veel gevraagd. In de vraag van scholen springen de thema's LHBTIQ+emancipatie en vluchtelingen eruit. Ook doen scholen beroep op Tûmba voor het verzorgen van workshops identiteit en cultuur sensitieve communicatie. Alle workshops worden op maat gesneden.

Ook bedrijven en overheidsinstellingen deden in 2019 een beroep op Tûmba. Zo werden er trainingen verzorgd voor het UWV in Leeuwarden, het Netwerk Vertrouwenspersonen Noord-Nederland en BVNG (Bureau voor Noordelijke Gemeenten).

Andere samenwerkingsprojecten in 2019 waren: de Provinciale 4 Mei Herdenking, Regionaal Discriminatie Overleg met Politie en het Openbaar Ministerie, landelijke samenwerking met andere anti-discriminatievoorzieningen, het Regenboogproject van de gemeente Leeuwarden, Súdwest-Fryslân en Heerenveen op het gebied van homo-transgender-emancipatie, Roze Zaterdag Leeuwarden 2020, Common Zone Zagreb, diverse basis- en middelbare scholen, ROC's en NHL Stenden Leeuwarden, IepenUp, en PIT Concept & Copy.

Er waren zo'n 40 vrijwilligers voor Tûmba actief in diverse projecten. Ook de receptie werd bemensd en conciërgetaken werden verricht door vrijwilligers.

Financiers

Belangrijkste financiers van Tûmba zijn de Friese gemeenten, zij ontvangen voor de uitvoering van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorziening een financiële vergoeding van de Rijksoverheid. Voor preventie en educatie is met name de gemeente Leeuwarden van belang. Daarnaast wordt het budget aangevuld met inkomsten vanuit fondsen, andere gemeenten, donateurs, kerken en opdrachten voor bedrijven en instellingen.

Medewerkers, vrijwilligers en stagiairs verdienen een groot compliment voor hun betrokken inzet voor Tûmba. We bedanken onze samenwerkingspartners en opdrachtgevers voor de gezamenlijke projecten en activiteiten.

Mirka Antolović, directeur
Leeuwarden, maart 2020

Namens het bestuur:
Hans den Dulk, voorzitter
Willemijn Kuper, vicevoorzitter
Sander Penninga, penningmeester
Björn Fraser, secretaris

DISCRIMINATIE MELDPUNT

In 2019 werden in totaal 237 dossiers over discriminatiemeldingen (exclusief politiecijfers) aangelegd door het Discriminatie Meldpunt. Deze meldingen worden geregistreerd en behandeld volgens landelijke protocollen van de brancheorganisatie Discriminatie.nl. Melders ontvingen advies, zijn juridisch bijgestaan bij procedures en vonden een luisterend oor. Ze werden professioneel ondersteund in procedures.

In een EU-rapport over minderheidstalen – Adviescomité voor het Kaderverdrag inzake de Bescherming van Nationale Minderheden (maart 2019) – wordt Tûmba specifiek genoemd als organisatie die zich richt op het tegengaan van taaldiscriminatie.

Samen met Movisie organiseerde Tûmba op 4 november in Franeker de masterclass lokaal antidiscriminatiebeleid. In deze masterclass, bedoeld voor ambtenaren en beleidsmakers van gemeenten, krijgen gemeenten handvatten aangereikt voor lokaal antidiscriminatiebeleid.

Tûmba voert voor alle Friese gemeenten de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit. Tûmba is een antidiscriminatievoorziening, een ADV. Bij de uitvoering wordt de Wet en het bijbehorende besluit van de Minister gehanteerd. Conform de Aanwijzing Discriminatie van het College van Procureurs-Generaal werkt Tûmba samen met de Politie, eenheid Noord-Nederland, en het Openbaar Ministerie. Ook LHBTIQ+belangenorganisatie COC Friesland neemt hieraan deel. Door intensieve samenwerking op lokaal en landelijk niveau is transgender nu opgenomen in de aanwijzing.

Op landelijk niveau werkt Tûmba intensief samen met andere anti-discriminatievoorzieningen (ADV's oftewel Discriminatie Meldpunten). Hierbij ligt de focus op eenduidige behandeling en registratie van de meldingen en kwaliteitsbewaking. Ook vindt via deze landelijke samenwerking afstemming plaats met de Ministeries om vorm te geven aan beleid tegen discriminatie. Over dit beleid en resultaten informeert het Ministerie van BZK regelmatig de Tweede Kamer in een *Nationaal Actieprogramma tegen Discriminatie* (het meest recente actieprogramma is 22 januari 2016 naar de Tweede Kamer gestuurd en is vindbaar op internet. In maart 2017 stuurde de minister

Foto: Campagne #jijhoorterbij op Vlieland

een voortgangsrapportage over het Nationaal Actieprogramma naar de Tweede Kamer, met name over de aanpak van arbeidsdiscriminatie). Eind 2019 verscheen een nieuw *Nationaal Actieprogramma Mensenrechten*, met specifieke aandacht voor toegankelijkheid van voorzieningen.

Ook in 2019 bleef de publiciteitscampagne *Zet een streep door discriminatie actief*. De noodzaak van deze campagne werd opnieuw bevestigd door de racistische incidenten op en rond voetbalvelden in 2019. Racisme in de sport was het thema van de campagne in 2016. Naast samenwerking met landelijke en gemeentelijke overheden, Politie, Openbaar Ministerie en COC Friesland, vond afstemming

plaats met het College voor de Rechten van de Mens. Bij het behandelen van discriminatiemeldingen werd contact gezocht met een breed scala aan netwerkpartners in zorg, onderwijs en welzijn.

Vaak komen educatie- en preventieactiviteiten (zie elders in dit jaarverslag) direct voort uit discriminatiemeldingen van burgers. ■

MONITOR DISCRIMINATIE

Net als de twee voorgaande jaren werden de cijfers over 2019 gepubliceerd in de *Monitor Discriminatie 2019 Noord-Nederland*. Voor informatie over de jaarcijfers verwijzen we naar deze publicatie.

Op landelijk niveau verschenen jaarlijks diverse rapportages over discriminatie, zoals van Discriminatie Meldpunten, Politie en Openbaar Ministerie, het College voor de Rechten van de Mens, het Centraal Bureau Statistiek, het Sociaal Cultureel Planbureau, het Verwey-Jonker Instituut, de Anne Frank Stichting, het CIDI en rapporten over internetdiscriminatie van stichting MiND. In samenwerking met een aantal organisaties en Ministeries is besloten hier meer eenheid in aan te brengen. Dit jaar publiceerden de gezamenlijke Discriminatie Meldpunten (de LVtD, de brancheorganisatie van anti-discriminatievoorzieningen) samen met het MDI, MiND, het College voor de Rechten van de Mens en de Nationale Politie één rapport over discriminatie: *Discriminatiecijfers in 2019*.

Onder het landelijke multi-agency rapport Discriminatiecijfers 2019 zullen per politie-eenheid regionale rapportages verschijnen. In onze regio is dat de *Monitor Discriminatie 2019 Noord-Nederland*.

De gemeentelijke rapportages die voorheen gebundeld werden in een CBS-notitie bestaan niet meer. De gemeenten zijn hiervan zowel door het Ministerie van BZK, als door Tumba op de hoogte gebracht. Door het bundelen van meerdere databronnen verschijnt de Monitor hierom wat later in het jaar. ■

HERDENKING TWEEDE WERELDOORLOG

Tumba maakt deel uit van het bestuur van de Stichting Provinciale Herdenking 4 Mei. Deze stichting organiseert jaarlijks de provinciale herdenking.

POSITIEF DIVERSITEITSMOMENT

'Ambassadeurs voor diversiteit' noemde toenmalig wethouder Andries Ekhart van Leeuwarden die ondernemers die zich inzetten voor meer diversiteit op de werkvloer. In 2019 is er gekozen voor een nieuwe aanpak. Begin 2020 is er via sociale media-kanalen een oproep geplaatst om bedrijven/instellingen te nomineren voor de Diversiteitsprijs. Via een poll op Facebook konden mensen kiezen uit de drie meest genomineerde bedrijven. De winnaar van de Diversiteitsprijs 2019 is Tandartsencentrum Camminghaburen.

KOSTEN 2019

Bedragen x € 1000

	Uren Personeel	Kosten Personeel	Kosten* Organisatie	Kosten** Organisatie	Kosten Activiteit	Kosten Totaal
1 Discriminatie Meldpunt WGA	2818	172,54	22,04	23,47	37,80	255,85
2 Monitoren Discriminatie WGA	234	14,33	1,77	2,01	2,96	21,06
3 Preventie & educatie Leeuwarden	374	22,90	2,82	3,21	2,72	31,65
4 Regenboogsteden Leeuwarden	121	7,41	0,91	1,04	2,45	11,81
5 Regenboogstad Heerenveen	98	6,00	0,74	0,84	1,08	8,66
6 Regenboogsteden Gemeente Súdwest-Fryslân	121	7,41	0,91	1,04	2,63	11,99
7 EU-project	97	5,94	0,73	0,83	10,22	17,72
8 Positief diversiteitsmoment Leeuwarden	50	3,06	0,38	0,43	0,54	4,41
9 Roze Zaterdag	119	7,29	0,90	1,02	0,00	9,21
10 Projecten & actualiteit	100	6,12	0,76	0,86	7,58	15,32
Totaal	4132	253,68	32,31	34,41	67,98	388,38

WGA is de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen, verplichte uitvoering door onafhankelijke organisatie, wettelijke taak gemeenten, kwaliteit Besluit Minister.
*Kosten huisvesting, energie, verzekering, schoonmaak
**Kosten ict, accountant en overig organisatie

INKOMSTEN 2019

VERANTWOORDING

Bedragen x € 1000

	WGA Friese gemeenten	Projecten gemeente Leeuwarden	Projecten gemeenten	Divers Opdrachten/fondsen	Inkomsten Totaal
1 Discriminatie Meldpunt WGA	237,62	-	-	-	237,62
2 Monitoren Discriminatie WGA	1,00	-	-	-	1,00
3 Preventie & educatie Leeuwarden	-	31,70	-	-	31,70
4 Regenboogsteden Leeuwarden	-	10,25	-	-	10,25
5 Regenboogstad Heerenveen	-	-	8,09	-	8,09
6 Regenboogsteden Gemeente Súdwest-Fryslân	-	-	10,84	-	10,84
7 EU-project	-	-	-	18,54	18,54
8 Positief diversiteitsmoment Leeuwarden	-	0,64	-	-	0,64
9 Roze Zaterdag	-	-	-	-	-
10 Projecten & actualiteit	-	-	3,24	20,34	23,58
Totaal	238,62	42,59	22,17	38,88	342,26
Resultaat >	>	>	>	>	- 46,12

De omvang van formatieplaatsen is 3,54 fte.
De uurprijs is € 85 exclusief activiteitenkosten.
Lonen worden betaald volgens CAO Welzijn, met loonschaal 10 als maximum. Het bestuur werkt onbezoldigd.

PREVENTIE: BEAUTIFUL PEOPLE

In 2019 verzorgde voorlichter en educatief medewerker Arnold Helmantel een groot en divers aantal workshops, trainingen en lezingen. Tumba biedt een breed scala aan educatieve werkvormen, met als doel het voorkomen van discriminatie en pesten: *De makelaar en de clown*, *Wie van de Drie* (zie ook *Koplopers LHBTIQ+emancipatie*), *40 dagen niet schelden*, *The Class of All Together*, *De Gitaar van Ali* en trainingen en workshops die aangepast kunnen worden aan een specifieke situatie of vraag.

The Class of All Together, bijzondere ontmoetingen waarin een vluchteling haar of zijn verhaal vertelt en studenten vragen mogen stellen, vond plaats op 8 januari op ROC Friese Poort in Sneek, tweemaal op ROC Friese Poort in Leeuwarden – op 4 en 8 maart, op 14 maart op het Nordwin College in Leeuwarden, tweemaal – op 20 mei en 3 juni – op NHL Stenden en op 11 oktober op ROC Friese Poort in Drachten.

Op 9 januari vond het eerste *Meet Up Café Gorredijk* van 2019 plaats. Op 13 februari, 13 maart, 10 april, 8 mei, 12 juni, 11 september, 10 oktober, en 11 december vonden de andere bijeenkomsten in Gorredijk plaats. Het Café van 13 november had als thema Eritrea, waarin vluchtelingen uit het land vertelden over Eritrea, een koffieceremonie uitvoerden en tot slot gingen de aanwezigen met de voeten van de vloer.

De workshop *De Makelaar en de Clown*, waarin deelnemers aan de hand van levensgrote foto's van mensen vragen moeten beantwoorden, werd op 16 en 17 december gegeven op ROC Friese Poort in Leeuwarden.

De Gitaar van Ali, een workshop over interculturele communicatie, vond op 14 maart plaats op het Nordwin College in Leeuwarden, op 30 oktober op ROC Friese Poort Sneek, op 14 november voor medewerkers van BVNG, het Bureau Voor Noordelijke Gemeenten, en op 16 en 17 december op ROC Friese Poort in Leeuwarden.

In het wijkcentrum Bilgaard in Leeuwarden vertelde Arnold Helmantel op 17 januari over het werk van Tumba. Op 19 maart vertelde Arnold Helmantel in wijkcentrum De Frosk

Foto: Arnold Helmantel leidt een workshop

een lezing over vluchtelingen gegeven. Voor de vertrouwenspersonen van de Politie Noord-Nederland werden op 12 december de trainingen *Cultuur Sensitieve Communicatie* en *Impliciete Vooroordelen* gegeven.

Leerlingen van OBS De Krunenstrobbe in Jorwert begonnen op 9 juli aan de uitdaging *40 dagen niet schelden*. Leerlingen van vmbo Zamenhof van CSG Comenius in Leeuwarden startten met deze uitdaging op 23 september. Naast de *Wie van de Drie* (WVDD) workshops die verzorgd werden binnen het project LHBTIQ+ Regenboogsteden in de gemeenten Leeuwarden en Súdwest Fryslân, werd deze workshop op 5 juli gegeven op OSG Singelland in Drachten (zie verder Regenboogsteden LHBTIQ+emancipatie op pagina 14). ■

In het jaar 2019

- 15 workshops *Beautiful People*, waaronder de werkvormen zoals hierboven benoemd
- 34 workshops *Beautiful People* in de gemeente Leeuwarden (exclusief *Wie van de Drie*)

REGENBOOGSTEDEN LHBTIQ+EMANCIPATIE

LHBTIQ+ staat voor emancipatie van lesbische, homo-seksuele, biseksuele, transgenders en interseksu-mensen. In samenwerking met het COC Friesland, de gemeente Leeuwarden en de gemeente Súdwest-Fryslân werkte Tûmba ook in 2019 aan het bevorderen van een veilig leefklimaat en veilige scholen. De gemeente Leeuwarden zette, aanvullend op het Regenboogproject van het Ministerie, ook in 2019 extra in op educatie en seksuele diversiteit.

Het spel *Wie van de Drie* blijft zeer populair. COC Friesland en Tûmba merken op basis van de opgedane ervaring en reacties dat het spel effectief is. Die effectiviteit betreft niet alleen het vergroten van het gevoel van veiligheid op scholen, maar ook in bijvoorbeeld zorginstellingen. Het gaat hier in eerste plaats om het gevoel van veiligheid van leerlingen en bewoners die tot de LHBTIQ+doelgroep behoren. Het creëert een inclusief school- en woonklimaat, waarin alle leerlingen en bewoners geaccepteerd worden. Iedereen ervaart immers dat niemand 'anders' is, dat iedereen op eigen unieke manier mag zijn wie zij/hij is. Acceptatie is een basisvoorwaarde om talenten te laten groeien, het is essentieel

voor de ontwikkeling. Acceptatie is ook van wezenlijk belang voor ouderen die, nadat ze op jongere leeftijd 'uit de kast' zijn gekomen, in een zorgcentrum hun seksuele voorkeur vaak opnieuw moeten verbergen. Met *Wie van de Drie* wil Tûmba het LHBTIQ+thema uit de sfeer van 'otherness', 'anders-zijn', halen.

Dat het woord 'homo' als scheldwoord wordt gebruikt blijkt op alle scholen die bezocht zijn. Het gebruik van dit woord creëert grote onveiligheid voor de pubers die worstelen met seksuele identiteit, groepsnormen en erbij willen horen. Bewustwording, waardoor het gebruik van dit woord als scheldwoord afneemt, helpt de veiligheid te vergroten. Een school kan dit scheldwoord uitbannen. Dat vraagt commitment en consequente inzet.

Een groot aantal scholen en instellingen in Fryslân heeft actief deelgenomen aan het project: Nordwin College, locaties Leeuwarden en Sneek; ROC Friese Poort, locatie Sneek; CSG Bogerman, locatie Koudum; OSG Piter Jelles, locatie Leeuwarden; ROC Friesland College, locatie Heerenveen; Woonzorgcentrum Finke in Koudum; Woonzorgcentrum Talma State, Heeg. Een dertigtal vrijwilligers, homo- en hetero-seksueel, werken mee aan dit project en willen zich blijvend inzetten voor het werk van beide organisaties.

Foto: SC Heerenveen zet zich in voor Regenbooggemeente Heerenveen

Homonologen laat zien dat liefde niet zo voorspelbaar is als we wel eens zouden willen. Tûmba zit in de werkgroep die Roze Zaterdag 2020 – dat jaar in Leeuwarden – voorbereidt. Elk jaar wordt er rond eind juni de Roze Zaterdag gehouden, de Nederlandse 'gay pride' die tot doel heeft de diversiteit van homo's, lesbo's, biseksuelen en transgenders te tonen en zo het begrip te vergroten.

Middels bovenstaande resultaten is gewerkt aan de doelen van dit project:

- Homoseksuele mensen, met name jongeren, groeien op in een tolerante omgeving, zij kunnen zichzelf zijn zonder (in) direct of indirect uitgescholden te worden en voelen zich veilig.
- Friese scholen voor voortgezet onderwijs en ROC's nemen kennis van het project voor LHBTIQ+tolerantie en zetten zich in om het gebruik van het woord 'homo' als scheldwoord uit te bannen. Zij zetten zich in voor een veilige school.
- Er is een pool van vrijwilligers, op basis van seksuele en culturele diversiteit. Deze vrijwilligers zetten zich in voor LHBTIQ+ emancipatie, onder andere bij het spelen van het voorlichtingsspel *Wie van de Drie*.
- Bij de politie is extra aandacht voor de aanpak van LHBTIQ+discriminatie.
- Leerlingen hebben meer kennis van mensenrechten en diversiteit. ▶

Op Coming Out Day op 11 oktober werd de Regenboogvlag in Leeuwarden, Sneek, Heerenveen en de Waadhoeke (is bezig Regenbooggemeente te worden) gehesen.

De Friese versie van *Homonologen* werd in 2019 in Leeuwarden, Heerenveen en Drachten opgevoerd. *Homonologen* is een prikkelende, verfrissende en intieme theatervoorstelling in het klaslokaal gespeeld door zes jonge acteurs, over jong en verliefd zijn. De voorstelling geeft op een ongedwongen manier antwoord op vragen zoals: Wanneer weet je dat je verliefd bent? Wat als hij niet op meisjes valt? Wat als ze aan me zien dat ik homo of lesbi ben? Wat als ik het gewoon allemaal nog niet weet?

Foto: Onthulling Art. 1-lamp in het Provinsjehûs

De gemeente Leeuwarden en de gemeente Súdwest-Fryslân investeerden vanuit de regenbooggelden van het Ministerie van OCW.

In het jaar 2019

- 3 *Wie van de Drie*-workshops in Leeuwarden
- 9 *Wie van de Drie*-workshops in Súdwest-Fryslân
- 1 *Wie van de Drie*-workshop in Heerenveen
- 5 uitvoeringen *Friese Homonologen* in Leeuwarden
- 4 uitvoering *Friese Homonologen* in Heerenveen
- 1 uitvoering *Friese Homonologen* in Drachten (Smallingerland)
- 1 uitvoering *Friese Homonologen* in Oosterwolde (Ooststellingwerf)
- Scholingsdag *Help een homo?!*, voor zorg- en welzijnsprofessionals (Leeuwarden)
- Het trainen en begeleiden van dertig jongeren die als vrijwilliger het spel spelen en deelnemen aan het nagesprek met de leerlingen

- Deelname aan overleg met de Politie, het Openbaar Ministerie en COC Friesland
- Inhoudelijk overleg met de portefeuillehoudende gemeenteambtenaren van Leeuwarden, Heerenveen en Súdwest-Fryslân
- Op Coming Out Day de regenboogvlag hijsen op verschillende locaties met wethouders van de drie gemeenten. ■

- ▶ Op 14 maart gaf Mirka Antolović een training bij Global Goals over Millenniumdoel 5 (het verbeteren van gezondheid van moeders).
- ▶ Op 18 april tekenden 39 organisaties, waaronder Tûmba, de LHBTIQ+-intentieverklaring om vorm te geven aan Heerenveen als Regenbooggemeente.
- ▶ Tûmba nam in 2019 deel aan de organisatie van Open Joodse Huizen. Op meer dan vijftien locaties in de Leeuwarder binnenstad, aan de Emmakade en op de Spanjaardslaan konden bezoekers op 28 april naar lezingen, verhalen en muziek luisteren.
- ▶ Op de jaarlijkse 1 mei-viering van de PvdA hield Mirka Antolović een toespraak over 100 jaar vrouwenkiesrecht en gelijke behandeling in de 21e eeuw.
- ▶ Op 26 juni werd in het Provinsjehûs in Leeuwarden de Art. 1-lamp onthuld. De provincie vroeg Tûmba om mee te denken om aan Art. 1, dat bij de ingang van het Provinsjehûs op de muur staat, aandacht te geven. Friese inwoners zijn opgeroepen om hun 'gezicht' in te zenden. Die zijn op een lamp getekend. Met deze gezichten wordt de diversiteit van Friesland getoond. De tekst van Art.1 van de Grondwet in de Nederlandse en Friese taal werd op 22 mei door Commissaris van de Koning Arno Brok en oud-CDA Statenlid Teus Dorrepaal onthuld.

In het najaar van 2019 lanceerde Tûmba de campagne #jijhoorterbij, bedacht en vormgegeven door PITT Concept & Copy. De hashtag werd op meerdere plaatsen in de provincie met milieuvriendelijke verf gespoten, onder meer door burgemeester Buma van Leeuwarden, Bojan Bajic van Poidum Vlieland op Vlieland, Jacques van der Hoek, voorzitter van BlauwWit'34, Richard van der Pols van Internationale Kinderhulp Nederland, Tjibbe Brinkman, eigenaar van een cateringbedrijf, met de hashtag #dohearstderby, wethouder Boukje Tol van gemeente Waadhoeke. Onderdeel van de campagne waren ansichtkaarten met #jijhoorterbij. Via sociale media werden inwoners van Fryslân opgeroepen zich aan te sluiten bij de campagne en een foto in te sturen met de hashtag en daarmee een Tony Chocolonely-pakket te winnen. Dit leverde veel respons op.

- ▶ De Week van het Werkgeluk, in september, werd in Fryslân afgesloten met een video-interview met Mirka Antolović. Mensen van Gelukwerkt.frl waren bij Tûmba op bezoek om te kijken wat 'werkgeluk' bij ons mag zijn. In het interview vertelt directeur Mirka Antolović-Tipuric hoe Tûmba staat voor veiligheid en erkenning, dat je jezelf mag zijn en dat dat de basis is van werkgeluk.
- ▶ Op 11 oktober – internationale Coming Out Day – werd de regenboogvlag gehesen in de gemeenten Waadhoeke, Leeuwarden, Súdwest-Fryslân en Heerenveen. ▶

► Naar aanleiding van het racisme tijdens de voetbalwedstrijd Den Bosch tegen Excelsior op 17 november riep Tûmba de Friese clubs op een statement tegen racisme te maken.

In het weekeinde van 23 november gaven diverse voetbalclubs in Fryslân hier gehoor aan. Omrop Fryslân, de *Leeuwarder Courant* en het *Friesch Dagblad* besteedden aandacht aan de actie.

► In 2019 werd de samenwerking met de Vereniging Microgalerie, die in ramen van huizen en gebouwen aan de Eewal kunst laat vertonen, gecontinueerd.

► Tûmba participeerde ook in 2019 in het Filosofie Café Fryslân. Dit Filosofie Café organiseerde bijeenkomsten in Tresoar met sprekers als Bleri Lhlesi en Hans Achterhuis.

► Tûmba werd in 2019 meerdere keren gevraagd voor radio en tv. Zo besteedden de omroepen aandacht aan de discussie over Zwarte Piet en kreeg de campagne #jijhoorterbij veel aandacht. Tevens handelde Tûmba in 2019 een tiental informatieverzoeken af en werden medewerkers op kantoor door studenten diverse malen geïnterviewd.

Artikelen en interviews Tûmba

► Op 24 april verscheen er in het *Friesch Dagblad* een opinieartikel over migratie en de rol van kerken als plaatsen van gastvrijheid: 'Laat het land van aankomst niet een 'angstland'

worden. Niemand wil het rijk van de dood inruilen voor een ander land waar geen leven mogelijk is.' In de *Leeuwarder Courant* van 4 mei een *Te Gast* over de zaak-Semenya, de Zuid-Afrikaanse atlete die niet mee mag doen aan sportwedstrijden omdat ze 'teveel man' zou zijn. Op 26 september plaatste de *Leeuwarder Courant* een *Te Gast* over racisme in het voetbal, met als kop 'Ook in voetbal geldt: #jijhoorterbij'. Deze hashtag is de naam voor de nieuwe campagne van Tûmba, die in 2019 veel media-aandacht kreeg. Op 8 oktober stond er in het *Friesch Dagblad* een opinieartikel over de magere media-aandacht voor de aardbeving op de Molukken: 'Meer aandacht in de Nederlandse media voor nieuws uit die landen en voormalige koloniën betekent niet alleen veel voor de migranten hier, maar bevordert ook wederzijds begrip en contact.' Op 10 oktober gaf het *Friesch Dagblad* aandacht aan het Nationaal Integratiediner in Gorredijk, dat door Tûmba en Timpaan Welzijn was georganiseerd.

► In de zomerserie in de provinciale huis-aan-huisbladen stonden zes portretten van mensen die in hun werk te maken krijgen met discriminatie en vooroordelen en hoe ze dit proberen tegen te gaan. ■

Tumba

Eewal 56

8911 GT Leeuwarden

T 058 215 77 71

E info@tumba.nl

I tumba.nl

Discriminatieklachten

T 058 215 77 71

of via de website